

SRDITI BOJI DIVJAJO ZA SALERNO

Okoli Salerno in po bližnji obali so zavezniški zapleteni v najsrdečnejše boje v celi sedanjí vojni v Sredozemlju. — Nemci se trdovratno branijo in so proti angleški osmi armadi poslali tudi 16. oklopno divizijo, nad Salerno, ki so ga zavzeli Amerikanci, pa so poslali cele jate aeroplanov in v zraku se bijejo boji, s katerimi se zračni boji v Afriki in nad Sicilijo nikakor ne morejo primerjati.

Poveljujoči ameriški general Mark W. Clark je proti nemškim oklopnim četam poslal svoje tanke ter je odbil vse so-vražne protinapade.

Nemci se trdno drže v svojih utrjenih postojankah ter napenjajo vse svoje moči, da zavezniškim preprečijo, da bi prebili njihovo črto.

Poročila s fronte naznanjajo, da je Salerno že večkrat izmenjal svoje gospodarje in v teh bojih so tudi zavezniške bojni ladje streljale na Nemce.

V okolici Salerno se ameriški vojaki neprestano izkrcujejo pod zaščito zavezniških bojnih ladij, toda izkrcavalne kraje dosežejo nemški topovi.

United Press poroča, da so zavezniški prodrlí daleč v gorovje, ki ga drže Nemci, Nemci pa posebno napadajo v sredini. Angleški radio poroča, da divja silovit boj dve milj nad Salerno ob cesti, ki pelje v Napoli.

Na jugu pa skoro ni nobenih sovražnih čet, ki bi se upirale angleškim in kanadskim četam, ki prodirajo po Kalabriji proti severu. Angleška osma armada je zavzela pristanišče Crotone, ki ima 10.000 prebivalcev in veliko kemične tovarne.

Z zavzetjem pglavitnega italijanskega mornariškega pristanišča, Taranta, so Angleži dobili več važnih letališč, med njimi največje Lecce, ki leži kakih 30 milj vzhodno od Taranta. Tega letališča so se Italijani posluževali za dolge plete in za torpedne aeroplanse. Letališče Grottaglie 9 milj od Taranta, je zelo važno, ker so na njem bili nastanjeni italijanski napadalni aeroplani.

V mnogih slučajih pa zavezniškim pomaga italijansko civilno prebivalstvo in celo vojaki in mornarji. General Montgomery kar najhitreje prodira proti severu, da bi mogel čimprej priti na pomoč ameriški peti armadi.

Navzlic temu, da angleška osma armada ne zadeva na kak poseben odpor, jo pa zadržujejo razstreljeni mostovi in ceste in je od ameriške pete armade še vedno oddaljena 120 milj. Vzelo ji bo tedaj še najmanj pet dni, predno bo prišla do Salerno in se bo združila z ameriško armado.

Angleški radio naznanja, da se Italijani, ki so se pridružili zavezniškim, srdito bojujejo z Nemci blizu Napolja. Associated Press prinaša poročilo iz Alžira, ki pravi, da se Nemci bore z Italijani v gorah severno od Napolja.

Predno so se Nemci umaknili iz Salerno, so mesto temeljito oplenili, najbrže iz jeze, ker se je Italija podala.

Neko poročilo pravi, da so Nemci, ko je prišlo poročilo o predaji, z oklopnim avtomobilom drčili po ulicah Salerno in so streljali na prebivalstvo.

V Salerno Nemci niso pustili niti najmanjšega živeča, nobenega voza in nobenega zdravila. V mestu ni pitne vode, kajti Nemci so razstrelili vodo-vod.

Rusi naskokujejo Briansk

Rusi so drčili čez trupla 2000 Nemcev in so presekali štiri izmed petih železniških prog, da so dospeli na zapadni breg Desneter pričeli oblegati močno trdnjavo Briansk. Moskovsko poročilo pravi, da se je morala rdeča armada prebiti skozi z minami gosto posute poljane in gozdove, predno je dospela do Brianska.

Sovjetsko poročilo naznaja, da je armada generala Popova prebila važno železniško oprežje, da je dospela do Desne, kjer je vjela veliko število Nemcev in zaplenila velikanske vojaške zaloge, katerih bežeci Nemci niso mogli odnesti s seboj.

Medtem ko je Popova armada vdrla v predmestje Brianska, druge ruske armade naglo prodirajo skozi Ukrajino proti Kijevu in Dnjepru.

Rusi tako naglo prodirajo, da so na železniški postaji Krutki, nekaj milj vzhodno od Nežina, zajela cel vlak nemških rezervistov, ki so bili na poti na fronto. Rusi so tako naglo vdarili, da Nemci niso niti utegnili poskakati iz vlaka. Nemški vojaki v vlakih so bili vedno noma pobiti, ostali pa so bili vjeti.

Južno od Bahmača v Ukrajini so bile štiri nemške divizije obkoljene in popolnoma uničene.

Najvažnejše rusko poročilo je o frontalnem napadu na Briansk, pglavitneješko nemško trdnjavo v Ukrajini. Zavzetje Brianska bo pomenilo novo veliko rusko zmago in v Moskvi bodo zopet grmeli topovi.

V Briansku so Nemci že skoraj popolnoma obkoljeni in za umik imajo na razpolago samo še eno železnico, ki pelje proti Smolensku in tudi to železnico bodo Rusi kmalu prebili.

Poleg tega, da rdeča armada oblega Briansk, druge armade naglo prodirajo proti Kijevu, glavnemu mestu Ukrajine ob osrednjem Dnjepru ter proti Zaporožju in Dnjepropetrovsku ob dolgem toku Dnjepra. Tekom večerajšnjega dne so Rusi osvobodili okoli 350 obljudenih krajev.

Podmornica rešila osem italijanskih ladij

Poročevalec, ki se nahaja nekje v Sredozemskem morju z angleško flotilo, piše, da je britska podmornica pretekli petek šinila na površje v nekem italijanskem pristani, ter dala osmim italijanskim trgovskim ladjam znamenje, kaj ji sledijo. Ladje so podmornici nemudoma sledile in sedaj so usidrane v gotovem zavezniškem pristani, drugače bi jih imeli v rokah Nemci.

Sedmorčki se rodili v Mehiki

Mexico City, 11. sep. — Poročevalec iz El Universala je danes poslal vest o rojstvu sedmorčkov, katere je rodila žena živinorejca, mrs. Brigita Gutierrez de Lopez v mali kolibi blizu Zamore, ob glavni cesti med Mexico City in Gualajara. — Poročilo pravi, da je pri po-

Avstrijec sprical, da so naciji umorili poljske častnike

New York. — List "PM" je prinesel koncem preteklega tedna poročilo, v katerem je bilo potom izjave podpisane po Ludviku Viktorju von Tohathy, izpričano, da so naciji sami pomorili tistih deset tisoč poljskih oficirjev, katerih masni umor so hoteli naprtiti Rusom.

Tozadavne dokaze je spravila na dan Austrian Action, Inc., ki je protinacijska organizacija, katera ima svoje urade na 1918 Broadway, New York, N. Y.

Istočasno je ta organizacija, potem izpričanja zgoraj omenjenega Tohathyja dognala, da so naciji umorili mladega sina bivšega kancelarja Schuschnigga. — Tohathy je bil nekaj časa interniran v Sachsenhausen taborišču, kjer je bil tudi kancelar Schuschnigg s svojo ženo in sinom. V svoji izjavi podaja vse potankosti, ter tudi z imenom označuje vse one, ki so ubili mladega kancelarjevega sina, kateri je omagal pri delu in so ga nato SS stražniki do smrti pretepli. On in fantovi oče sta hotela mladeniča braniti, pa so ju tako zbili, da sta padla v nezavest. Njentu so zbili vse prednje zobe.

Tohathy dalje spričuje, da je bilo koncem novembra 1941 pripeljanih v taborišče okrog 5 tisoč ruskih ujetnikov, ki so bili zajeti pri Smolensku. Ker je on govoril precej dobro rusko, je z ujetniki zmenjal nekaj besed, kadar je mogel in tako je zvedel od njih, da so morali, preden so bili prignani v to taborišče pokopati deset tisoč poljskih častnikov, katere so Nemci pobili s strojnimi. Nacijski zdravniki so v taborišču vbrizgnili vsem tem ujetnikom bacile tifusa in v dobrem tednu so vsi pomrli. Tohathy

LAŠKE BOJNE LADJE PRIHAJAJO NA MALTO

Laške vojne mornarice je konec in zavezniški imajo odprto Sredozemsko morje in zavezniške bojni ladje bodo moge sedaj odpluti na Pacifik v boj proti Japonski.

Stara oklopna Giulio Cesare se je večeraj pridružila štirim drugim oklopnim, ki so pred njo priplule na Malto. Ni pa znano, kje se nahaja oklopna Impero, ki je imela biti dograjena leta 1942 in mogoče še ni bila dogotovljena. Ravno tako še niste bili dograjeni oklopni Trieste in Pola.

rodu šestih dečkov in ene deklice bila prisotna babica. Drugih podrobnosti o tem nenavadnem dogodku še ni.

je bil eden od onih, ki so bili dodeljeni, da jih spravijo v poseben krematorij, kjer so trupa sežgali.

Tohathy se nahaja sedaj na Ellis Islandu. Ameriški mornarji so ga zajeli na neki nemški ladi in sedaj ga drže civilne oblasti v svrhu nadaljne investigacije. Mož pravi, da ker je bil izurjen strojnik, je bil prisiljen služiti na ladi, ali pa ostati v internaciji v koncentracijskem taborišču. Bil je član mednarodne brigade, ki se je borila v Španiji. V letu 1941 je služil pri angleški trgovski mornarici, toda ko je bila njegova ladja v nekem španskem pristani, je bil ovajen in francoska policija ga je aretirala ter izročila Gestapu, nakar je prišel v koncentracijsko taborišče.

Predstavniki Austrian Action Inc., je dejal, da so vse njegove izjave in pričanje dobro preiskali in pretehtali, ter so prišli do zaključka, da se stvari tako njemajo, da je njegova izjava verjetna.

V izjavi je zanimivo, ko omenja morilce mladega Schuschnigga, med katerimi so bili zločinci, katere bi morali imeti Nemci v ječah, pa jih uporabljajo, da stražijo nesrečnike v koncentracijskih taboriščih, kjer imajo dovolj prilike, da zadostujejo svoji barbarski satednu so vsi pomrli. Tohathy

JUGOSL. PARTIZANI DRŽE POGORJE OD REKE DO ČRNE GORE

London, 13. sep. — Kakor je poročal BBC radio drže jugoslovanski partizani v svoji oblasti celo gorsko verigo, od zadnja Reke do dalmatinske obale in prav do Črne gore. Poročilo tudi navaja, da so partizani pretrgali železniške zveze med Belgradom in jadransko obalo.

Hitler se brzkone zaveda velikega pomena gerilskih bojev v Jugoslaviji, kajti v svojem govoru, katerega je spet podal po 6-mesečnem molku, je zagrozil, da Nemci ne bodo pozabili Jugoslovancev, ko se bodo maščevali nad izdajalskimi Italijani.

Gen. Chiang Kai-shek je predsednik kitaj. republike

Chungking, 13. sep. — Generalissimo Chiang Kai-shek je bil izvoljen za predsednika kitajske republike po centralnem izvolitvenem odboru Kon-min-tanga. Nasledil je nedavno umrlega dr. Lin Sena.

Pod revizijo ustavnega zakona, ki je bil sprejet v soboto, je sedaj Chiang, kot predsednik, vrhovni poveljnik kitajskih vojnih sil na kopnem, na morju in v zraku.

Chiang je, kot novi predsednik republike, izrazil upanje, da bodo komunisti izpolnili svojo obljubo iz leta 1937 in razpustili komunistično gibanje in sovjetsko organizacijo, kakor tudi svojo rdečo armado, katero naj bi spojili z narodno armado.

Centralni odbor je odredil, da se v teku enega leta po vojni opusti sistem ene same stranke in se ljudstvu dovoli širje politične svobosčine v tem oziru. Za časa vojne pa morajo stvari ostati, kot so, da se more uspešneje voditi vojne.

Iz Slovenije

Seja pokrajinskega odbora za zaposlitev v Ljubljani

(Posneto iz ljubljanskega Jutra z dne 28. III. 1943.)

V prostorih Borze dela se je 24. t. m. sestel Pokrajinski odbor za zaposlitev, ki je proučil delavnost tega novega zavoda v preteklem letu 1942 in prvih mesecih 1943.

Spodaj navedene številke zgovorno pričajo o velikem koristnem in učinkovitem delu v korist proizvodnje gospodarstva in socialnega ravnotežja.

L. 1942: vpisani h17.771, od poslanih na delo 14.196, brezposelnih do konca decembra 903.

L. 1943: vpisanih 1. januarja do 15. marca 2.636, od poslanih na delo 1932, izbrisanih zaradi neznanega bivališča 343, brezposelnih dne 15. marca 1264, med temi 439 moških in 925 žensk.

Številka današnje brezposelnosti moških, ki je v redu za beležena ni vznemirljiva, ako

Sforza pojde v Italijo!

New York. — Italijanski grof Carlo Sforza, ki je smatran za glavno osebnost v Italijanski akcijski stranki, bo kmalu odšel v Italijo, ker tako želijo voditelji stranke doma na terenu.

Pred par dnevi je bilo v listih poročano, da je izbran neki važni italijanski voditelj, da gre v Italijo in tam pomaga organizirati podtalne sile za vzpostavitev demokracije v Italiji. Njegovo ime ni bilo objavljeno, a zdaj je pa Sforza sam povedal častnikarjem, da je on tista važna osebnost, ki pojde v Italijo z dovoljenjem zavezniškov.

V dobro poučenih krogih pravijo, da Vatikan ne bo nasprotoval Sforzovim načrtom za vzpostavitev republike v Italiji.

Sforza sam je izjavil, da sta napravila kralj Emanuel in Badoglio veliko napako, ker se nista takoj pridružila zavezniškom, ko je bil strmoglavljen Mussolini.

O Italijanski stranki akcije je Sforza rekel, da je elastična in bo lahko še marsikaj sprejela v svojem programu. Vendar pa je dejal, da, če bo podtalna stranka, ko pride do veljave, imenovala njega za premierja, bo on vzpostavil olitni in ekonomski program osmih točk, in sicer:

1. Italija naj se aktivno bori na strani zavezniškov.
2. Svobodne volitve v najkrajšem času, potem katerih si ljudstvo izvoli vladu po svoji volji.
3. Dalekosežno agrarno reformo, ki bi igvedla razdelitev zemlje v majhne kmetije.
4. Prosti vzgojni in šolski sistem.
5. Decentralizacija vlade.
6. Odprava posebnih ekonomskih privilegijev.
7. Kaznovanje fašističnih vojnih zločincev.
8. Reforma pravosodja.

se upošteva, da bodo v najkrajšem času začeta in nadaljevana že določena javna dela. Brezposelnost bo s tem popolnoma odstranjena.

Odbor je razen tega ugotovil, da je stalno izpopolnjuje njegova služba tudi v bolj oddaljenih krajih pokrajine z nadzorovalnimi poseti, ki jih dopolnjujejo krajevni sestanki in sestanki področja, ki so se jih udeležili občinski funkcionarji za zaposlitev v popolnem sporazumu z dotičnimi civilnimi komisarji.

Pokrajinski odbor je sprejel na znanje, da se je razdelitev novih delavskih knjižic zvišala in se je zlasti bavil s pojavom kršenja odredb, ki se je zlasti v zadnjih časih pokazal v Ljubljani.

Po obširnih razpravah, ki so se jih udeležili vsi prisotni člani odbora, je odbor sklenil brezobzirno zatirati slabo navado tajnega zaposlovanja. (I) z

DR. ČOK SE JE POSLOVIL

Dr. Ivan Čok je pred kratkim zapustil Ameriko in odpoval v Severno Afriko, kjer bo nadaljeval svoje delovanje za osvoboditev domovine. Ker se pred svojim odhodom ni mogel osebno posloviti od svojih prijateljev, tem potom vse najlepše pozdravlja.

Dr. Čok je dne 9. septembra brzojavil predsedniku F. D. Rooseveltu sledeče:

Italy's surrender places the fate of the Yugoslavs in Julian March who 25 years ago were immolated to Italy again in the hands of our mighty Allies. This day of reconquered freedom our sentiments of gratitude and sincere congratulations go to the glorious allied armed forces and the great leaders. We are proud to have always fought against Fascism tyranny and oppression and to have thus participated in the common effort for the common victory.

Dr. Ivan M. Tchok, President, National Council of Yugoslavs from Italy.

Stara železniška postaja v Philadelphiji pogorela

Philadelphia, Pa., 12. sep. — Tukaj je bila skoro docela uničena po požaru stara in zgodovinska železniška postaja na Broad St. Tako je prizadela Pennsylvania Railroad družbo že druga velika nesreča v enem tednu.

Ogenj je izbruhnil ob 9.38 zjutraj v prostoru parnih kotlov ob tračnicah in zublji so švigili od tam na peron, nakar se je požar razširil v strojne prostore, nato je zgorelo skladišče, ter drugi prostori in kmalu je bila cela postaja v plamenih. Zgorelo je tudi sedem potniških vozov, toda v vozovih še ni bilo potnikov, kar je preprečilo človeške žrtve.

Ogenj je divjal s tako silo, da je bilo pri gašenju ranjenih trideset oseb. Gasilec so pomagali vojaki in pa čuvaji proti zračnim napadom. Požar je zajel tudi poštni oddelek, toda je bilo kljub temu malo pošte uničene. Pretrgani pa so bili vsi električni vodi in telefonske zveze v bližini in pokvarjene so tudi tračnice. Okrog 600 mož je šlo takoj na delo, da popravijo tire in vzpostavijo redno delovanje elektrike.

Lopa za vlake je zgorela, nedotaknjena pa je ostala čakalnica in urad za potne listke.

"GLAS NARODA"

(VOICE OF THE PEOPLE)

Owned and Published by Slovene Publishing Company, (A Corporation)
Frank Baker, President; Ignac Rude, Treasurer; Joseph Lupsha, Sec.
Place of business of the corporation and addresses of above officers:
216 WEST 18th STREET, NEW YORK 11, N. Y.

50th Year

"Glas Naroda" is issued every day except Saturdays, Sundays
and Holidays.
Subscription Yearly \$7. Advertisement on Agreement.

ZA CELO LETO VELJA LIST ZA ZDružENE DRŽAVE IN KANADO:
\$7.—; ZA POL LETA \$3.50; ZA ČETRT LETA \$2.—.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izveniši sobot, nedelj in praznikov.

"GLAS NARODA", 216 WEST 18th STREET, NEW YORK 11, N. Y.
Telephone: CHelsea 3-1242

NATIONAL WAR FUND

Po podatkih, ki je zbral New York Committee of the National War Fund, so armade vpadnikov pregnale skoro 100 milijonov ljudi iz njihovih domov ter morajo sedaj prenašati nepopisno gorje, po vojni pa bodo zopet izpostavljeni mnogemu trpljenju, da se bodo zopet vrnili na svoje domove.

Tozadavne podatke je War Fund Committee prejel od svojih podružnic v raznih deželah.

Od te velikanske armade ljudi, ki so brez strehe, jih je najmanj 68,000,000, ki stradajo in so navezani na pomoč od zunaj.

Največ brezdomovincev ima Kitajska, kajti tekem šestih let vojne jih je bilo pregnanih iz njihovih domov okoli 50 milijonov. Za Kitajsko pride Rusija, kjer je bilo pregnanih 38 milijonov mož, žena in otrok iz enega kraja v drugega, ko so osiške armade prodirale v deželo.

Tretja država z največjim številom beguncev, je Poljska, ki jih ima okoli 8,000,000. Zatem pridejo naslednje države po številu beguncev: Čehoslovaška 775,000, Jugoslavija 600,000, Belgija 450,000; Holandska 400,000; Grška 150 tisoč in mala Luksemburška s svojimi 300,000 prebivalci ima 40,000 brezdomovincev.

Vse te ljudi je pognala po svetu ali vojska, ali pa so jih Nemci odvedli v prisilno delo v Nemčijo.

Vsi ti milijoni težko čakajo dne, ko se bodo vrnili na svoje domove, da bodo zopet nadaljevali življenje, v katerem so bili nenadoma prekinjeni. Mnogi seveda svojih domov ne bodo več našli in bodo morali postaviti nove.

Mnogi pa tudi ne bodo dočakali dneva odrešenja, da bi se vrnili na svoje domove, ako sedaj ne bodo dobivali potrebnih stvari za življenje, da lakote ne poginejo.

Od sto milijonov beguncev jih je 68,297,000, ki potrebujejo živeža, od teh je 40,000,000 Kitajcev, ki se potikajo po gozdovih severne Kitajske in živijo v največjem pomanjkanju.

V Jugoslaviji stradajo vsi, oni, ki so še ostali na svojih domovih in oni, ki so bili pregnani ali pa odgnani na prisilno delo v Nemčijo.

Na Grškem je mnogo ljudi lakote pomrlo, toda zadnje čase se je položaj nekoliko izboljšal, odkar Amerika pošilja živež z dovoljenjem osiške na Grško.

National War Fund skuša za pomoč tem revežem po celi deželi nabrati 125 milijonov dolarjev in za mesto New York je bila določena kvota 17 milijonov dolarjev.

Kampanja za ta sklad se bo pričela s 1. oktobrom in bo trajala do 7. decembra, druge obletnice japonskega napada na Pearl Harbor.

Vojna je, največja vojna vseh časov. Plačevati moramo nenavadno visoke davke, kupujemo vojne bonde, prispevamo v JPO in SANS, prispevamo k Friends of Yugoslavia, pa pri vsem tem bo nam preostalo še kak dolar, da ga bomo prispevali National War Fund.

V vašem kraju, ali kje v bližini, je gotovo podružnica tega odbora in če se pri vas kdo zgleda in bo nabiral v ta sklad, darujte po svoji moči. Lahko pa tudi pošljete na naslov: New York Committee of the National War Fund, 57 William St., New York 5, N. Y.

FINSKA SE NE BO PODALA. KOT SE JE ITALIJA

Japonska se raduje, ker je Musso rešen

Zaeno z Berlinom je tudi Tokio izjavil po radiju vsemu svetu, da se japonsko ljudstvo raduje, ker je bil Adolf Hitler tako odločno zvest svojemu prijatelju in tovarišu Mussoliniju, da ga je ročil pred gotovo smrtjo. Japonsko veselje nad to zadevo je Berlin razglasil tudi po svojih radijskih valovih, ki so drhteli kar lično in bili polni napovedi o zopetnem oživitvi fašizma in ducejeve moči v Italiji.

Helsinki, 11. sep. — Tukajšnji uradni krogi so izjavili, da se Finska bori za "svobodo ter za svoj obstoj in narodno zaščito" in zato ne bo sledila Italiji v tem, da bi se brezpogojno predala zaveznikom. — Skušala bo podvzeti korake, da vzpostavi boljše odnose z Ameriko.

Finska, so dejali uradni krogi, želi kmalu imeti mir, toda ta mir ji mora nuditi oboje, svobodo in zaščito obstoja. Rusija je edina sovražnica Finske, so poudarili, in finski ljudstvo ni nikdar smatralo, da je v vojni z Ameriko in Britanijo.

Vlada z ozirom na možnost dosege miru ni pasivna, toda trenutno se ji ne zdi čas primeren za kakršnokoli razpravljanje o kakih direktnih pogajanjih z Rusijo.

Pretekli petek je bil na Japonskem hud potres, kakršnega niso zaznamovali že deset let. Zelo je bilo prizadeto mesto Tottori, kjer je bilo ubitih 1400 ljudi. Prizadet je bil tudi kraj Osaka. Poročilo o potresu je prišlo po All-India radiju. Tokijski radio je potres hotel prikazati, kot neznaten.

Rojstni dan kralja Petra II.

(OWI) — Na svoj rojstni dan 6. septembra, je jugoslov. kralj Peter II. naslovil preko londonskega radia naslednji govor svojemu narodu v domovini:

"Moji dragi Srbi, Hrvati in Slovenci! —

Združeni narodi začenjajo peto leto vojne s trdnim prepričanjem, da bodo kmalu dosegli svoj končni cilj. Mnogo težkih izkušenj smo morali prenositi predno smo se povzpeli do tega. Te preizkušnje so bile neizogibne in celo potrebne za bodočnost vsakega posameznega naroda in za bodočnost mednarodne skupnosti v bodočem svetu.

Velika Britanija, Amerika in Sovjetska Rusija so morale prenašati težke udarce. Vse tri so doprinele enako, vsaka na svoj način in ob svojem času, k sedanjim uspehom. Velika Britanija je vstrajala v najtežji dobi tega konflikta, akoravno je bila čisto osamljena. Njeno hrabro držanje je omogočilo, da so se vse zavezniške sile spojile v sedanjo nepremagljivo skupnost. Amerika, arzenal demokracije, je s svojimi ogromnimi zalogami surovin in delavskih sil ustvarila zavezniško materialno pomoč, brez katere v moderni vojni hrabrost ne bi zadostovala. Sovjetska Unija pa je vzdržala vso težo udarcev sile nemških armad; ustavila je njihov smrtonosni naval, ter jih izkoreninila v njih danes goni nazaj v zmagovalnih bojih, ki bodo opisani na najslavnejših straneh v knjigi njene zgodovine, in zgodovine vsega človeštva.

Ravno naš narod bo najbolje cenil in spoštoval uspehe naših velikih zaveznikov, ker iz svoje lastne skušnje pozna in ve ceniti nabore, žrtve in junaško borbo v sedanji vojni. Toda neglede na skupno usodo na naše skupne napore in naše navdušenje, nas vežejo z našimi velikimi zavezniki tudi še posebné vezi.

Velika Britanija je pokazala, da vsebujejo načela prave demokracije neizbrisno življenjsko silo, in da so ključ za rešitev vseh naših problemov. S tem si je ta dežela zaslužila zahvalo vseh zaslužjenih narodov, kajti dajala jim je vedno novega zaupanja, da bodo končno le uresničili svojo demokracijsko stremiljenje; tudi naš narod ji je dolžan zahvalo — demokracijsko mišljenje je bilo vedno resnični izraz naše narodne duše.

Z Ameriko pa smo povezani, ker je to dežela, v kateri živi milijon naših ljudi, ki brez odnosa dela v vojnem naporu ali pa se bore v vrstah njene junaške vojske. Vsi so ponosni na svoje ameriško državljanstvo, prav kakor na svoje prednike. Oni nas spajajo vedno tesneje z zavezniškimi narodi Amerike.

Globoka radost in občudovanje celokupnega našega naroda zaradi velikih uspehov sovjetskih armad so razumljivi in povsem naravni, ne le ker bodo ti uspehi pospešili poraz sovražnikov, temveč tudi radi naše tradicionalne ljubezni do velikega ruskega naroda, katere kali so pognale globoko v sren našega ljudstva. Borba proti skupnemu sovražniku pa bo še povečala to čustvo, katerega globina in iskrenost sta posebnost značilni za slovansko duševnost ruskega in našega naroda.

Vedimo torej, da so skupna usoda, skupni napor in skupni cilji zdinili velike in male narode.

Vojna je pokazala, da so uspešne le skupne in zedinjene sile. To spoznanje je velike vrednosti tudi za našo lastno skupnost, danes bolj kot kdaj koli prej. Sovražna propaganda je zopet naperila ostrino svojega orožja proti Jugoslaviji. Sovražnik se zanaša na to, da bo s tem oviral zavezniške operacije na Balkanu, kajti neupogljivost naših narodnih borcev je postala prevarna in bi mogla zapечатiti njegovo usodo na Balkanu. Razven tega pa je za sovražnika največje važnosti, da razbije enotnost naše fronte, ker bo Jugoslavija ostala odločilni faktor na Balkanu tako dolgo, dokler bo predstavljala složno skupnost Srbov, Hrvatov in Slovencev. Že radi tega in neglede na vse druge vzroke, moramo pozabiti na malenkostne spore, katere bomo mogli rešiti v svojo osvoboditvi domovini. Pokazimo, da je naša pamet vredna naše hrabrosti. Tudi na to nismo pozabiti, da je Jugoslavija član združenih narodov, ki

SONART REKORDI

Lepe Melodije!

St. M571—Na Marijano, polka
Kje so moje rožice
Mariška plega—polka
Duquesne University
Columbus orkester

St. M575—Terezinka polka
Na planinah—valček
Jerry Koprivšek in orkester
Za toz. cenik in cene plošč se obrnite na: JOHN MARSHALL, Inc., 463 W. 42nd St., New York

imajo nalogo, da skupaj ukrenejo vse potrebno, da zavarujejo bodoči mir.

Miru pa ne bo mogoče ustvariti, ako ne bodo vse dežele, tudi najmanjše, osnovala svojega novega življenja na trdnih temeljih in soglasju z zahtevami in potrebami velike mednarodne skupnosti na širših nacionalnih temeljih, na katerih bo mogoče osigurati široko, enakopravno in dostojno življenje v svobodi in napredku.

Razumeli boste torej, dragi moji Srbi, Hrvati in Slovenci, da moramo tudi mi naperiti svoje sile v velikem skupnem naporu za osiguranje miru. Zaradi tega ne smemo upoštevati sovražnikovih spekulacij glede našega položaja izven naše sredine. Že na Vidov dan sem dejal, da so taki dogodki le začasni. Le one odločitve, katere bo v bratski edinstvi in svobodni volji izrekla s svojo suvereno besedo večina Srbov, Hrvatov in Slovencev, bo trajna in sigurna. Vse drugo je nevažno.

Moja edina želja in trdna odločnost je, da ohranimo dedščino svojega nepozabnega očeta, ki vam je vsem zaklical: "Čuvajte Jugoslavijo!" Resnično verujem, da bo Jugoslavija ohranjena Srbov, Hrvatov in Slovencev le v demokracijski skupnosti, v kateri bo obnovljena v popolni neodvisnosti od kateregakoli zunanje vpliva in od kateregakoli pogubonosnega delovanja v domovini. Ako bomo ostali zvesti načelom prave demokracije, bomo z lahkoto dosegli svoj cilj, ki je, da ustvarimo v naši bodoči skupnosti zadovoljnost in srečo za vse Srbe, Hrvate in Slovence.

Le v tem slučaju bomo mogli reči, da smo zgradili zares novo Jugoslavijo, le takrat bo imela tudi vse predpogoje potrebne za hitri zasluzeni napredek. Trdno sem prepričan, da bomo dosegli popolen uspeh v tem pogledu, ako se bomo držali načel prave demokracije. Bili smo med prvimi v trpljenju in v hrabrem odporu. Le od nas je odvisno, da smo tudi med prvimi tam, kjer se bo zidala naša nova in močnejša skupnost.

Zahteva krvavega trpljenja in junaškega odpora naše slavne domovine je, da se vsi pokazemo vredni te bodoče skupnosti — ako ne, bomo izdali ena visoka načela, za katere se borimo skupaj z našimi zavezniki, načela, katere tako zelo spoštujemo.

Pozdravljam vas vse z globokim upanjem in vero v Boga da bom svoj naslednji rojstni dan praznoval med svobodno izvoljenimi predstavniki Srbov

EABIMO

ŠIVALKE

na moške klobuke, dolga sezija. Vsaka dobi ene vrste kito in block za celo sezono. Najvišja plača.

Good Value Hat & Cape Company, Inc.
19 West 4th Street
New York City

RAZGLEDNİK

Čudno se obrača sedanja vojna. Nemci in Italijani so bili zavezniki in to zvezo sta Hitler in Mussolini trdno zvezala s svojim osebnim prijateljstvom. Da sta si še vedno velika prijatelja, je zatrdil Hitler v svojem zadnjem govoru, ko je rekel, da je Mussolini njegov najboljši prijatelj. To pa je Hitler tudi dokazal, ker je Mussolini Badoglio takorekoč vkradel in ga pustil z aeroplanom odpeljati najbrže v Nemčijo.

Italijani—italijanski narod—niso nikdar posebno imeli radi svojih severnih zaveznikov, sedaj pa si Italijani in Nemci stojte nasproti kot sovražniki. Sedaj se na mnogih krajih nemški in italijanski vojski streljajo med seboj. Okoli Trenta v Dolomitih na Tirolskem so italijanski vojski proti Nemcem porabili vse streljivo, pa niso odnehal, temveč so se nad nemške tanke spravili z golini bajonetami. V Parni se je italijanska posodka dobesedno borila do zadnjega moža in 33 častnikov se je usmrtilo, ker se Nemcem niso hoteli podati.

Nočno motenje

V Los Angeles, Cal., so prebivalci telefonirali na policijsko postajo, da jih v nočnem počitku preveč moti premočan radio nekje v okolici. Policiisti

Hrvatov in Slovencev in onih naših sinov, ki žele da se pridružijo naši in obenem njihovi skupnosti.

V dnevih, ki prihajajo, boste hrabri in pametni, kakor ste bili hrabri v boju za čast in svobodo našega naroda.

Na ta rojstni dan je moja želja, da pozdravim naše junake, narodne bore in jim čestitam k njihovim zadnjim uspehom v neenakem boju.

Želel bi tudi, da moj pozdrav "Pomozi Bog junaki!" doseže poudince naših junakov v njihovih gozdovih in planinah, v njihovih opustošenih mestih in vaseh.

Živeli, moji dragi Srbi, Hrvati in Slovenci!

ŽE MAYI SO IMELI

CENTRALNO KURJAVO

Pri izkopaninah na mehiškem polotoku Yukatanu so našli ameriški učenjaki v starem sedežu Mayev v večjih poslopjih tudi napravo, ki močno spominja na centralno kurjavo. V kletah so bili veliki kotli, od katerih so vodile cevi v vse prostore. Ameriški učenjaki domnevajo, da so Mayi res imeli nekakšno centralno kurjavo na vročo vodo, čeprav je njihovo podjetje le redko zahtevalo rabiti jo.

ZNIZANA CENA za koračnico

SOLDIERS ON PARADE

Ker želi, da se čim bolj razširi za

PIANO HARMONIKO

prirejena

koračnica

"MLADI VOJAKI"

Je Mr. Jerry W. Koprivšek uredil z založnikom, da rojaki lahko dobe skladbo po znižani ceni, to je

Sedaj 35c

Dva komada za 70 centov.

Naročila lahko tudi pri:

Slovene Publishing Co.

216 W. 18th Street

New York 11, N. Y.

so šli iskat in radio, ki je motil prebivalstvo, je bil na neki policijski stražnici.

Primeren nasvet

Kongres bo v svojem sedanjem zasedanju najprej pričel razpravljati o zahtevi vojaške oblasti, da so poklicani pod orožje tudi očetje, katerih otroci so bili rojeni po Pearl Harborju, to je po 7. decembru, 1941.

Kongresnik John B. Snyder, demokrat iz Pennsylvanije, je odločno proti tej zahtevi, ter pravi, da armada kaj lahko dobi pol milijona vojakov, ako pobere potepuhe, barabe, igralce in pijance, ki jih je mnogo po celi deželi.

Po našem mnenju je ta nasvet popolnoma umesten, toda nek častnik vojaške naborne komisije je rekel:

"Armada ni sestavljena iz takih ljudi in jih tudi ne mara."

Kongresnik Snyder je priporočal, da bi bili taki mladi ljudje vpoklicani za delo na domači fronti in bi nadomestili vojske, ki bi odšli na fronto.

Tako bodo morali očetje v vojaški starosti obleči vojaške uniforme, postopati pa bodo še dalje živeli svobodno.

Volk pred vrati

Ko je Mrs. J. E. Britton v Dallas, Tex., zgodaj odprla vrata svoje hiše, je z grozo opazila, da na gugalnici na porcu mirno spi volk. Najbrže so ga preganjali psi in si je poiskal zavetje na porcu.

Znamke več vredne kot denar

Tatovi so z neke gasolinske postaje v Salt Lake City, Utah odnesli znamke za odmerke gasolina, ki zadostujejo za 80 galon gasolina. Denar jim ni bil mar.

Topovi slabo vplivajo na krave

Nek farmer v vzhodni Angliji je bil poklican pred sodišče, ker mleko, ki ga je poslal na trg, ni imelo predpisane masčobe. Farmer se je zagovarjal, da topovsko grmenje vznemirja njegove krave. Izvedenec, ki je bil poklican na posvetovanje, je rekel, da je to mogoče. Farmer je bil oproščen.

Kake dobrote imajo nekateri ljudje

Ako bi bili nevoščljivi, bi Littlefallčanom zavidali, da pijejo tako zlahko pijačo. Kako dobra je ta roba, smo se prepričali, ko nam je nek prijatelj ki je prišel s počitnic, prinesel steklenico kapljice, ki je bila pripravljena v Little Fallsu. Sedaj se prav nič ne čudimo, da je Frank večno mlad, ker pije tako pijačo. Prav lepa hvala, Frank!

INVESTIRAJTE V AMERIKO

KUPUJTE UNITED STATES WAR SAVING BONDS & STAMPS

Kratka Dnevna Zgodba

CHAS. BAUDELAIRE:

GOSPODIČNA BISTOURI

Ko sem v svitu plinovitih svetilk dospel prav na konec pred mestja, se je hipoma tuja roka nežno oklenila moje in neznan glas mi je zašepetal na uho: "Vi ste zdravnik, kajne, gospod?"

Ozrl sem se. Bilo je veliko, močno dekle, nalahno napudrano; lasje so ji s trakovi čepice vihrali v zraku.

"Ne, jaz nisem zdravnik. Pustite me naprej!"

"O, da, vi ste zdravnik! Saj vidim. Pojdite k meni! Zelo boste zadovoljni z menoj. Pojdite!"

"Gotovo, obiščem vas, toda pozneje, po zdravniku, za vrača!"

"Ah," je dejala, še vedno oklenjena moje roke in zvonko se smejoč, "vi ste zdravnik, kajne, gospod? Pojdite!"

Strastno ljubim skrivnost, ker vedno upam, da jo bom razrešil. Zato sem se pustil odpeljati od te spremljevalke, ali boljše rečeno, od nepričakovane uganke.

Ne bom opisoval njenega br-

Važno za naročnike

Poleg naslova je razvidno do kda imate plačano naročnino. — Prvi številka pomeni mesec, druga da in tretja pa leto. Da nam prihranite nepotrebnega dela in stroškov, Vas prosimo, da skušate pravočasno naročnino poravnati. Pošljite naročnino naravnost nam ali jo pa plačajte našemu zastopniku v Vašem kraju. Zastopnik bo Vaš izročil potrdilo za plačano naročnino.

- California:**
San Francisco, Jacob Laushin*
- Colorado:**
Pueblo, Peter Cullig
Walsenburg, M. J. Hajuk*
- Indiana:**
Indianapolis: Fr. Markich
- Illinois:**
Chicago, Joseph Bevcic*
Chicago, J. Fabian (Chicago, Clee- ro in Illinois)
Joliet, Jennie Bamblich
La Salle, J. Spelch
Mascoutah, Martin Dolenc
North Chicago in Waukegan, Math Waršek
- Maryland:**
Kittimiller, Fr. Vodopivec
- Michigan:**
Detroit, L. Plankar*
- Minnesota:**
Chisholm, J. Lukanich
Ely, Jos. J. Peschel
Eveleth, Louis Gouze
Gilbert, Louis Vessel
- Montana:**
Roundup, M. M. Paulan
Washoe, L. Champa
- Nebraska:**
Omaha, P. Broderick
- New York:**
Gowanda, Karl Strishak*
Little Falls, Frank Marje*
Worcester, Peter Rode*
- Ohio:**
Bartenton, Frank Troha*
Cleveland, Anton Robek, Charles Karlinger*, Jacob Resnik
Girard, Anton Nagode
Lorain, Louis Balant, John Kumše
Youngstown, Anton Kikelj
- Oregon:**
Oregon City, J. Koblar
- Pennsylvania:**
Bessemer, John Jevnikar*
Conemaugh, J. Bresovec*
Covadale in okolica, Jos. Paternel
Export, Louis Supancic*
Farrell, Jerry Okorn
Forest City, Math Kamla*, Frank Blodnikar
Greensburg, Frank Novak
Homer City, Joseph Kerla
Imperial, Vance Palech
Johnstown, John Polants*
Krayn, Ant. Tausch
Luzerne, Frank Balloch
Midway, John Zusi*
- Pittsburgh in okolica, Philip Progar Steelton, A. Hren
Turtle Creek, Fr. Schlfrer
West Newton, Joseph Jovan**
- Wisconsin:**
Milwaukee, West Allis, Frank Skok*
Sheboygan, Anton Kolar
- Wyoming:**
Rock Springs, Louis Tausch*
Diamondville, Joe Holich

(*Zastopnik, ki ima poleg imena na * upravičen obiskati tudi druge naselbine v njih okraj, kjer je kaj naših rojakov naseljenih.)

Vsak zastopnik tega potrdilo za svoje, katero je prejel. Zastopnike topla priporočamo. — Uprava "Glas Naroda"

loga: najdeš ga lahko v mnogih dobro znanih, starih francoskih pesnikih. Navedem samo tole od Regniera neopazeno podrobno: na stenah so viseli trije ali štirje portreti slavnih zdravnikov.

Kako me je pogostila! Topel zapeček, zavrelo vino, smotke. In ko mi je ponudila vse te dobre reči in še sama zapalila smotko, mi je dejala:

"Kar po domače, dragi prijatelj, lepo udobno. Spomnili se boste bolnice in zlatih mladostnih časov! O, joj, kje ste pa iztaknili sive lase? Pred nedavnim časom, ko ste bili še zavodni zdravnik v L., jih še niste imeli! Spominjam se, da ste prisostvovali težkim operacijam. To vam je bil človek! Kako rad je rezal, zbadal in žažgal! In vi ste mu podajali kirurški orodja, niti in go-be. In kako je po končani operaciji pogledal na uro in ponosno dejal: Pet minut, gospodje! O, jaz obhodim vse. Dobro po znam vse gospode!"

Nekaj trenutkov pozneje me je pričela tikati in ponovila zopet vse od kraja:

"Ti si zdravnik, kajne, mu-cek?"

Ta nepojmljivi refren me je spraval na noge.

"Nisem!" sem zakričal besno.

"Torej kirurg?"

"Ne, ne! Ali naj ti glavo odrežem?"

"Počakaj, je odgovorila, boš videl!"

In potegnila je iz omare sveženj papirjev. Maurinovo zbirko litografiranih portretov znamenitih zdravnikov tiste dobe, ki je bila dolgo let razstavljena na Voltairejevem nabrežju.

"Poglej! Ali spoznaš tega-le?"

"Da, to je X. Sičér je na itak ime napisano spodaj; toda poznam ga osebno."

"Saj sem vedela! Glej, tu je Z. ki je pri svojih predavanjih, kadar je govoril o X., dejal: 'Ta pošast, ki nosi na obrazu napisano črno svoje duše!' In vse to, ker v neki zadevi ni bil njegovega mnenja. Kako so se mu tistikrat pri predavanju smejali! Ali se spominjaš? — Glej, to je K. ki je ovajal vladi upornike, ki jih je lečil v bolnici. To je bilo za časa revolucije. Kako je mogoče, da ima tak lep mož tako malo sreče? — In to je W., znameniti angleški zdravnik. Ujela sem ga, ko je potoval v Pariz. Kakor gospodična je, kajne?"

In ko sem se dotaknil prevezanega sveženja, ki je ležal na mizici, je rekla:

"Čakaj malo; to-le so internij; v tem zavoju pa so ekster-nij."

In kakor pahljačo je razgrnila celo množico fotografij, ki so predstavljale mlajše obraze. "Kadar se bova zopet videla mi boš dal svojo sliko, kajne, dragec?"

"Toda," sem ji dejal, sledel že tudi sam fiksnim ideji, "zakaj pa misliš, da sem zdravnik?"

"Ker si tako vlijuden in dober z ženskami!"

"Čudna logika!" sem si de-jal sam pri sebi.

"O, jaz se nikoli ne motim; lepo številco sem jih poznala. Tako jih imam rada, te gospo-de, da jih včasih obiščem, če-tudi nisem bolna, da jih vidim. Nekateri mi pravijo mizlo. Vi sploh niste bolni! — Drugi pa me razumejo, ker jim je tako namignem."

"In če te ne razumejo?"

"Vrag, pustim jim deset frankov na kamnu, ker sem jih po nepotrebnem motila. Ti ljudje so tako dobri in prijazni! — V bolnici Pitie sem poruntala mladega asistenta, ki je lep kot angel in vlijuden. In ki dela, ubogi fant! Njegovi tovariši so mi rekli, da nima krajevarja, ker so njegovi starši siromaki in mu ne morejo ničesar poslati. To mi je dalo zaupanja vanj. In končno sem dosti lepa, četudi ne prav mlada. Rekla sem mu: 'Obišči me, obišči me pogosto! In nič si ne stori iz tega; denarja ne potrebujem!' — Saj me razumeš, da sem mu povedala to tako po ovinkih, misem mu rekla kar naravnost: 'bala sem se ponižati fant! Ali mi verjameš, da si nečesa blazno želim, da se mu ne upam izpovedati? — Hotela bi da bi me obiskal s svojimi kirurškimi orodji in s predpasnikom, ki bi bil celo malo s krvjo oškropljen!'"

Dejala mi je to s tako nedolžnim obrazom, kakor da bi nežen mož rekel igralki, ki jo ljubi: "Hočem te videti v kostumu slavne vloge, ki si jo vstvarila."

Zopet sem jo trdovratno vprašal:

"Ali se moreš spomniti, kdaj in zakaj je vzplamtel v tebi ta čudna strast?"

Težko me je razumela končno se mi je vendar posrečilo. Toda odgovorila mi je z zelo žalostnim obrazom, in je celo, če se prav spominjam, oči obrnila od mene:

"Ne vem, — ne spominjam se več!"

Kakšnih čudes ne najdeš v velikem mestu, če se znaš kretati in opazovati življenje gomazi nedolžnih nestvorov.

Gospod Bog, Stvarnik in Gospodar, ki si naredil Zakon in Prostost! Svobodoljubni kralj in odpustajoči sodnik; poln povodov in vzrokov, ki si mor-da v il mojemu duhu veselje nad strahoto, da bi izpreobrnil moje srce! Gospod, usmili se, usmili se blaznih mož in žensk! O, Stvarnik! Ali se ti nesrečnejši zde nestvori tudi Tebi, Gospod, ki veš, zakaj so, kako so nastali in kako bi se moglo zgoditi, da bi ne nastali?

Novinarji na bojnih frontah

Amerikanski vojni poročevalci kažejo izvanredno junaštvo in spretnost v svojih naporih da javljajo ljudem doma pravilne podatke o borbah, takoj, ko se vršijo na raznih bojnih frontah sveta.

Inozemski poročevalci v drugi svetovni vojni so bili zares v sredi vseh borb, ki so se do sedaj vodile na suhem, in v mnogih, ki so se vodile na morju in v zraku, kjer so tudi oni živeli kot vojaki in z njimi delili vse težave.

Današnji reporterji niso, kot oni novinarji, ki so poročevali v pretekli svetovni vojni iz ugodnih mest daleč zadaj za borbenimi vrstami, ter sprejemajo vesti ob borbah iz uradnih poročil, temveč gredo na prejš s četami z namenom, da dobijo prvovrstne vesti in osebno prisostvujejo dogajanju. Več kot enkrat so se našli že pred prvo vrsto borbenih pozicij.

ti je bilo mnogo žrtev. Pred nekaj meseci je "Editor and Publisher" trgovinski magazin novinarskih podjetij, sestavljen iz 12 žrtev, ki so bili na frontah, 12 je bilo ubitih, 3 izgubljenih, 55 ranjenih, 28 vjetih. Zraven tega jih je bilo od časa do časa še 44 v bolnišnicah radi bolezni, 7 jih je bilo vjetih in potem izpuščenih in 40 je bilo interniranih in potem izpuščenih. Od tedaj je še en fotograf izgubil svoje življenje, ko se je pridružil dnevnemu bombardiranju na južozapadnem Pacifiku. Dalje se je dokazalo, da je še eden od izgubljenih poročevalcev mrtev, in žrtev v drugih kategorijah so tudi nekoliko skočila v številu.

"Editor and Publisher" da-lje pravi, da so bili slučajni, ko so se poročevalci izognili smrti, preveč mnogobrojni da bi

se mogli naštet. Pismo Merrill Muellera, dopisnika "News Week", v katerem se opisuje položaj v Severni Afriki, se smatra kot tipično v opisovanju tesne izognitve smrti, katero je doživela večina dopisnikov pri eni ali drugi priliki.

"Moja sreča me je skoro zapustila pretekli teden," piše Mueller, "za časa bombardiranja in strašnega napada Nemcev blizu linije Mareth, ko je strel prišvilgal mimo mene in mi ranil uho in napravljalano. Ni več rane. Rana se lepo zaceljuje. Bil sem pripodan za Purpurno srce, kar sem odbil, ker smatram da nisem zadosti zaslužen."

Nekoliko novinarjev je dobilo medalje za junaštvo na fronti. Neki so dobili vojno srebrno zvezdo, neki Purpurno srce. V pretekli vojni so medalje niso delili, toda v pretekli vojni sta tudi samo dva dopisnika poginila, eden je bil ranjen in eden zastrupljen s plinom.

Sedemdeset žrtev je poginilo v sedanjem konfliktu od bomb, krogel, in dogodkov direktno zvezanih z dogodki na fronti. Tropske mrlice in druge bolezni so tudi uničile skoraj polovico tega števila. In skoraj vsak dopisnik iz tropskih krajev je bolehal od neredov v trebuhu, čeprav se ta bolezen ni smatrala za dovolj važno, da se uvrsti med žrtve.

Malaria in druge tropske bolezni, puščavska mrlica, infekcije od praskanja ali ujedov insektov, ki napadajo dopisnike kakor vojake, lahko včasih pustijo tudi resne posledice. Nek poročevalci na Novi Gvineji katerega je ujedlo v noge 27 okuženih insektov in ki je bil slab vesled malarije, ni mogel hoditi.

Toda dopisniki ne ostajajo dolgo v bolnišnicah. Oni ne želijo niti prestopiti njih praga, kot pravi Cecil Brown od CBS, ki je bil par dni po Pearl Harborju rešen s torpedirane bojne ladje "Repulse" blizu Malaje.

"Ako se v vojski nek vojak prijavi, da je bolan od mrlice," pravi Cecil Brown, "ga takoj vzamejo v bolnišnico. Toda dopisnik se nima komu prijavljati, kot pa svoji vesti. Treba ga je skoraj ubiti, predno se odreče svojega dela. Mnogi so na delu toliko časa, dokler njih telesne sile ne odnehajo. Oni se zrušijo zdelani od mrlice in izčrpani ko delajo skozi dolgo ura zares bolehnih."

Mnogi dopisniki niti ne prijavljajo svoje bolezni svojim uradom, ker se bojijo, da ne bi bili odpoklicani.

Spis žrtev lista "Editor and Publisher" je tudi pokazal da dopisniki in fotografi na bojnih frontah predstavljajo 13 časopisov, 8 agencij, 4 magazine, 6 filmskih in fotograf-skih agencij in 3 radio postaje. Njihovi dopisi preko telefona, telegrafa in radia iznašajo milijona besed tedensko.

PARTNERJI

Mi, ki smo na domači fronti, smo mlajši partnerji naših oboroženih sil.

To partnerstvo pa more postati popoln uspeh s tem, da preskrbimo več in več vojne municije z nakupom

VEČ VOJNIH BONDŌV

INTERNATIONAL BUSINESS MACHINES CORPORATION

POD SVOBODNIM SONCEM

ROMAN — Spisal: F. S. FINŽGAR.

12

Kakor bi se utrgal žarek te luči z neba in šinil v glavo Svarunu. Od veselja je vzkliknil in hitro vstal.

Takoj so zapeli rogovi, vsa vojska se je dvignila in gnetla v gosto črto. Starešine in četniki so obkolili Svaruna.

"Bratje, starešine Slovenov, veljaki med Anti, vrli vojšaki," je izpregovoril Svarun. "Bogovi so bili z nami, Perun je po pravici udaril oholega Hilbudija, tatu naše svobode, udaril njegovo vojsko, da trohne sedaj njihova trupla v hrano jastrebov in lisic. Ali padlo je komaj polovico njegove vojske. Udariti moramo na gnezdo za Donavo, razsuti moramo tabor, sicer pridejo drugi Hilbudiji in nas vnovič pokoljejo in oropajo. Toda Bizantincev sedi kakor zmaj v leglu. Poznate njegove okope, raztopljeno smolo, silna kopja in meče, urne kakor blisk. Več kot pol vojske si razbije glavo ob zakopih, pa jih še ne vzamemo."

"Rozderimo most in se vrnimo k čredam!" svetuje star Ant.

"Ne, brate, most je naš! Ne smemo si odlomiti veje, na kateri stojimo. Po mostu pojdejo naši voji, da si povrnemo, kar so nam ugrabili. Zato moramo razsuti tabor!"

"Udarimo nanj! Izstradajmo vojsko Bizantincev! Sežgimo jih v gnezdu!"

Navdušenje se je oglasilo v zboru. Zdaj so dvigali vojske, ki kopja in meče, s sekirami so mahali nad glavami.

"Da, v tabor udarimo, a naše glave bodo cele. Morana bo sedela in od daleč gledala zmago!"

Vsi so široko odprli oči, s hrepenčnimi usti so strmeli v Svaruna. Vsa gneča se je še bolj stisnila in poslušala.

"Bratje, Svetoviča zahvalite! Podaril je moji sivi glavi ukano!"

Veseli krik je šinil skozi množico.

"Hitro slecite vse bizantinske vojnike, nadenite sebi šlemo in prnje, sčete obseste na roke, pa naprej nad tabor!"

Vsi so ostrmeli. Nihče ni upal izpregovoriti. V tako mornodni opravi! Svarun je blazen! Usmili se ga, Svetoviti! Nihče se ni ganil z mesta. Ali Svarun zapove odločno se enkrat: "Šleme na glavo, oblecite oklepe!"

Vsi borci so se razpršili in planili nad mrtva trupla Bizantincev. Snemali so jim šleme, odpenjali oklepe in odpasovali lepe, okovane jermene.

Iztok je poiskal Hilbudija. Ležal je vznak na travi, v roki je držal Iztokovo strelco, ki si jo je še potegnil iz senca in umrl. Vrl junak je bil in Iztoku se je porodila iskrena želja, da bi tudi on in njegovi tovariši jezdili tako oboroženi, da bi ne bilo treba čakati v zasedi sovražnika, marveč bi ga zgrabili na širokem polju. O, drugačno bi bilo Iztokovo veselje ko bi se sam, oborožen, takisto sešel s Hilbudijem na zelenem travniku. Pa bi se zaletela konja drug v drugega, dvoje kopij bi zapokalo in se polomilo, potem bi potegnili meče pa udarce na udarce, da bi se iskale kresale. Obema bi curiljal pot po čelu, oba bi krvavela, a nazadnje bi mu Iztok preklal šlem in Hilbudij bi se zvrnil na zemljo. Ba, taka zmagala!

Skoro žalosten mu je snel oklep in si ga nadel krog prsi. Kaka moč v Hilbudiju! Jačje prsi od Iztokovih! In ko je odšel oklep, je pogledal Hilbudiju pod prsno srjaco. Kake brazgotine, vse križem razsekana koža! Bil je velik junak!

Iztok si je nadel opravo z globokim spoštovanjem do ubitega sovražnika. Truplo je zavlekel potem v grmovje in ga pokril čez in čez. Takega junaka ne smeje trgati zveri in uječe.

Ko se je vojska Slovenov prelevila so opremili tudi prav toliko konj z bizantinskimi sedli in brzdami. Iztok je zasedel konja, vojska pa ga je veselo pozdravljala in se norčevala s "Hilbudijem."

Ker je bilo za vse bojne oprave premalo, se je vzporedila ortala četa v sredo.

Svarun je ukazal, naj takoj odrinejo, ali kreniti morajo na desno, da jih zakrije hribec pred Donavo. Tam se odpočijejo in v mraku se napotijo čez most nad tabor.

V gradišče je poslal hitre sle, naj priženo za njimi oinov in govedi ter prinese mehove medu in pšenice, da bi se dostojno gostili po zmagi.

Vojska je krenila po četki. Smeh, krehot in divje šale so jo spremljale. Nerodno so se gibali Sloveni v težki bojni opravi. Šlemi so jim viseli po strani. Niti eden ni bil gladek. Vsi so imeli vrline, razkane sponce, potrgane jermene. Oklepi so kazali udarce, od kopij prevrtane luknje, vsi umazani od krvi in zemlje. Neokretno so se gugali Sloveni po ravnini. Ko bi jih bil zalotil padli Hilbudij le z enim izbornim manipulom, bi bil požel neokretno vojsko do zadnjega moža. Iztoku se je zdelo, da je vkljenjen. Bil je izvrsten jezelec, toda težki ščit mu je prizadeval toliko neugodnosti, da bi ga pri prvem navalu vrget na tla, sam pa telebil s sedla, katerega ni bil vajen.

Preden je vojska pregazila ravnino, se je mnogih polotila nejevolja. Snemali so šleme, nekateri so jih skrivaj metali v jarke, drugi so odpenjali oklepe, ki so jih do krvi žulj na golih telesih. Semo da bi se družil ugleden starešina zazkričati, bi vzbuknila jeza, bi se uprli Svarunovemu povelju in pometali vso opravo v jarke in kaluže. Mnogi so se ozirali nazaj in zavidali lagodno hojo svobodnih vojščakov, ki so se neprestano smejali omahujočim vojakom v oklepih.

Toda vselej so se ustrašili bliskovitega pogleda Svarunovega. Ponosno je jezdil v opravi konjika, poleg njega je nosil vojak Hilbudijev prapor; divjega merjasa na pozlačenem drogu. Ukrotili so divjo strast po svobodnih kretnjah, umolk nili in teptali visoko travo, da bi čim prej dospeli do smotr in se osvobodili bremena. Zakaj vsi so bili prepričani, da je Svarun radi zmage od veselja ponorel, ker jih je tako obremenil.

Dolga senca je ležala od griča po ravnini, ko je vojska dopela v podnožje. Brez reda, v divjih skokih, so se bojevniki zagnali v grmovje in polegali v rumeno listje in suho travo. Šleme so metali z glav, oklepe so s truščem butali ob tla. Smeh in krik se je razlegal pod grčem po vsej gošči. Bila je neurejena in nebrzdana četa svobodnih ljudi, pijanih od zmage.

(Nadaljevanje prihodnjik.)

O NABORU IN VPOKLICU OČETOV

(OWI) — Komisija za moške sile (War Manpower Commission) je objavila naslednja vprašanja in odgovore, v katerih je razloženo kako posluje nabor moštva v poklicnega v oborožene sile po sedanjem nabornem sistemu, s posebnim poudarkom na vprašanje vpoklicanja očetov.

Vprašanje: Ali bodo morali meseca oktobra očetje k vojakom?

Odgovor: Ako brez vpoklica očetov ne bo mogoče izpolniti zahtev, katere bodo oborožene sile stavile nabornemu sistemu, bo potrebno število očetov pozvato k vojakom.

Vpr.: Ali bi mogla War Manpower Commission, oziroma naborni urad, znižati od oboroženih sil zahtevano število moštva, ter na ta način zakasnitvi bdhod očetov k vojakom?

Odg.: Ne. Skupno število moštva armade, vojnega brodivja, Marine Corps, in obrežne straže določa vrhovni komandant; kongres odobri določeno število na podlagi načrtov in podrobnih podatkov, katere dobavita vojni department in department mornarice.

Vpr.: Zakaj ne more naborni urad zmanjšati mesečno število vojaških novincev za oborožene sile, da bi tako zakasnilo vpoklic očetov?

Odg.: Po zakonu vrši naborni urad svoj posel le kot urad oboroženih sil, katerega naloga je, da izpolni zahteve oboroženih sil glede potrebnega števila moštva, in sicer v roku in soglasno z določbami glede telesnih, duševnih in moralnih zahtev.

Vpr.: Toda, zakaj ne bi vojska in mornarica šredila svoje mesečne zahteve po nasvetu nabornega urada, ki bi mogel povedati, koliko moštva reda 1-A je na razpolago?

Odg.: Ne. nasprotno, vojska in mornarica povesta nabornemu uradu, koliko moštva potrebuje vsak mesec in naloga nabornega urada je, da preskrbi zahtevano število.

Vpr.: Zakaj ni mogoče vpoklicati vseh samecev, predno pridejo na vrsto očetje?

Odg.: Vsi telesno zmogni sameci so vpoklicani prej, izvzemši edino le one, ki so za-

posleni v bistveno važnih vojnih industrijah. Teh pa ni mogoče vzeti v vojaško službo, ne da bi trpela vojna produkcija, predno jih ne nadomeste v njihovem poslu bodisi očetje, bodisi druge, za vojaško službo nesposobne osebe.

Vpr.: Zakaj pa se ne bi znižalo zahtev glede telesne sposobnosti za polno vojaško službo, oziroma pozvalo več samecev, ki so sposobni za pomožno službo?

Odg.: Vsaka panoga oboroženih sil določa sama svoje posebne zahteve glede telesne sposobnosti, ter sme in tudi zavže vse take novince, ki tem zahtevam ne odgovarjajo. Vojska sprejme do 5 odst. moštva, ki so sposobni le za pomožno službo. Mornarica pa takega moštva sploh ne sprejema.

Vpr.: Zakaj pa naborni urad ne vpokliče vsega moštva v starosti od 38 do 45 let, predno začne klicati očetje?

Odg.: Vojska in mornarica ne sprejemata moštva v starosti od 38 do 45 let. Alkoravno so moštje od 18 do 45 let po zakonu obvezanci za vojaško službo, zahtevajo oborožene sile zdaj le moštvo od 18 do 38 let. Razven tega pa je med moštvom od preko 38 let odstotek za vojaško službo sposobnih zelo majhen neznamen, dočim je ta proporcija med očeti in onimi, ki so izvzeti in oproščeni radi svojega bistveno važnega dela, zelo velika.

Vpr.: Zakaj pa ne bi znižali obvezne starosti na 17 let?

Odg.: Zakon določa kot minimalno starost za vojaško službo 18 let. Edino kongres more spremeniti to starostno mejo.

Vpr.: Kako poslujejo narodni nabori za oborožene sile in po kakšnih smernicah?

Odg.: Vsak mesec dobi naborni urad od vojnega departmenta in od departmenta mornarice zahteve za določeno število moštva, katere je treba vpoklicati v teku določenega meseca. Zahteve so dostavljene po navadi približno dva meseca vnaprej. Glavni naborni urad odredi vsak mesec posameznim državam del te skupne zahteve, in sicer po ključu, ki odvarja število registriranih moštva v starosti od 18 do 38 let, razpoložljivih za nabor v vsaki državi.

Vpr.: Kako posluje porazdelitev vpoklicov v vsaki posamezni državi?

Odg.: Direktor nabornega urada v vsaki državi razdeli mesečne zahteve potrebnega moštva med "local boards" v svoji državi in sicer po istem postopku kot pri državah. Vsak posamezni local board dobi nalog, pozvati na nabor število obvezancev, ki odgovarja odstotku razpoložljivega moštva.

Vpr.: Kako postopa v tem pogledu local board?

Odg.: Local board odbere najprej in pozove na nabor vse sposobne novince, ki so se prostovoljno javili. Razlike, oziroma nedostatek pa izpolni s moštvom 1-A iz naslednjih skupin obvezancev, in po možnosti tudi v redu, v katerem so te skupine navedene v seznamu, ter po številki, katero je vsak posamezni obvezanec dobil v svoji lastni skupini.

1. Moštje, ki nimajo skrbeti za nikogar.

2. Moštje, ki morajo skrbeti za osebe, ki niso v najbližjem sorodstvu z njimi, pod pogo-

jem, da so se pred 8. decembrom 1941 nahajali v tem položaju. Kot najbližje sorodnike se smatra le žene in otroke.

3. Moštje, ki imajo le ženo s katero žive v dobrih rodbinskih odnosih v skupnem domu, toda pod pogojem, da je bilo to že pred 8. decembrom 1941; v to skupino spadajo tudi očetje, katerih otroci so rojeni dne 15. decembra 1942, ali pozneje.

4. Očetje otrok, rojenih pred 15. septembrom 1942, ki so pa zapustili bistveno važne poljedelske posle brez dovoljenja njihovega local boarda, ali ki imajo delo radi katerega se jih ne more oprostiti vojaške službe.

5. Očetje otrok, rojenih pred 15. septembrom 1942, ki žive s svojo rodbino v skupnem domu.

ČUDNA POŠILJKA

Na glavni pošti v New Yorku so imeli svoječasno letno dražbo nevročenejših pošilk. Na dražbo je prišla tudi pošiljka, ki je pomenjala tudi za Američane nekaj nenavadnega. Pošiljka predmetov, ki jih prodaja na teh dražbah, kakor so palice, klobuki, blago itd., je bilo na prodaj tudi letalo. Občinstvo je bilo zelo radovedno, pa je zaman razmišljalo o tem, kdo je neki zaupal letalo pošti in upravi in zakaj ni moglo biti vročeno naslovniku.

Gledališče. Kino. Radio.

V Astor Theatre na Broadway in 45th ulici je v pondeljek pričela v igri "Thousand Chcers" s tremi velikimi godbami nastopati slavna igralka Mary Astor.

CRESTA BLANCA CARNIVAL

Radijska postaja WABC bo jutri v sredo 15. septembra po svojem omrežju oddajala v svojem "Cresta Blanca Carnival" programu od 10.30 do 11. zvečer in predstavi A. Temp. letona, pianista in skladatelja ter Morton Goulda, skladatelja in kapelnika. Templeton bo igral svojo skladbo "Correlli in the Old Corral" in "Give a Man a Horse he can Ride." Goulda pa z njegovim orkestrom 50 moštvo hoste slišali v "Dancing Tamburine", "Perpetual Motion" in "St. Louis Blues."

MESTO, KI JE VSTAVILO HITLERJA

Silovito nemško napadanje močne trdnjave od Volgi, Stalingrada, se je premenilo v največji Hitlerjev poraz v sedanjih vojni in "nadžlovek" se je razkadal kot meglja. Rуска vlada je pustila napraviti uradni film o bojih za Stalingrad in ga kaže pod imenom "The City that stopped Hitler" v Victoria Theatre, Broadway in 46. ulici.

DRŽAVLJANSKI PRIROČNIK

Izšla je nova knjižica ki daje poljudna navodila, kako postati ameriški državljan.

Poleg vprašanj, ki jih navadno sodniki stavijo pri izpitu za državljanstvo, vsebuje knjižica še v II. delu nekaj važnih letnic in zgodovine Zedinjenih držav, v III. delu pod naslovom Razno, pa Proglas neodvisnosti, Ustava Zedinjenih držav, Lincolnov govor v Gettysburgu. Predsedniki Zedinjenih držav in Poedine države. Cena knjižice je samo 50 centov.

In se dobi pri: SLOVENIC PUBLISHING CO. 216 West 18th St. NEW YORK 11

UČITE SE ANGLEŠČINE.

Učite se govoriti, brati in pisati angleščino ter se obenem pripravljajte na državljanstvo. So tečaji za početnike in za one, ki so v angleškem jeziku že kolikor toliko napredovali. Registrirati se je mogoče v sredo 15. septembra od 7.30 do 10. zvečer. Učenje se prične v pondeljek 20. septembra in se nadaljuje vsak pondeljek, torej in sredo zvečer od 7.30 do 9. zvečer.

Textile Evening Elementary School, 351 West 18th St. New York, N. Y.

NOVA IZDAJA

Dobri Atlas je nujno potreben

... in ravno v

HAMMONDOVEM NOvem

Svetovnem Atlasu

NAJDETE ZEMLJEVIDE, KI SO TAKO POTREBNI, DA MORETE SLEDITI DANAŠNJIM POROČILOM

Zbirka nanovo in lepo tiskanih zemljevidov v 7 barvah, kaže svet, kakoršen je danes in vam pomaga razumeti zgodovinsko važno delovanje diktatorskih in demokratskih vlad.

NEKAJ POSEBNIH VAZNOSTI

Sestav sveta—abecedni seznam dežel, provinc—navaja površino, prebivalstvo, glavna mesta in kraj na zemljevidu.

Seznam mest in trgov—navaja ime kraja, okraj, in državo, prebivalstvo in kraj na zemljevidu.

Zastave vodilnih držav—v polnih barvah, vsega skupaj 56; cela vrsta narodnih barv.

ILUSTRACIJE—45 skrbno izbranih resničnih fotografij iz vseh krajev sveta.

NOVO LJUDSKO ŠTETJE—Uradne številke glavnih mest in trgov v Združenih državah in kaže primerjavo s starim štetjem.

Svet pripada ljudem, katerih radovednost nima obzorja

Ta atlas, ki sam sebe popravlja, ima namen rešiti marsikatera napačna ali vprašanja, ki nastanejo v raznih razgovorih. Strani so skladno svetovnega znanja in podajajo razsežnost zemlje, prvine sončnega sistema, pokrajine in globoko oceanov in jezer, dolgotrajnih rek in prekopov, površino poglavitnih otokov in visokost svetovnih gor. Tu so odgovori na mnoga današnja vprašanja.

Naročite pri:

Slovenic Publishing Company

216 West 18th Street

New York 11, N. Y.

Note

za KLA VIR

PIANO HARMONIKO

35 centov komad —

3 za \$1.—

- * Breezes of Spring
- * Time of Blossom (Cvetni čas)
- * Po Jezeru
- * Kolo
- * Tam na vrtni gredi
- * Marlbor Waltz
- * Spavaj Milka Moja
- * Orphan Waltz
- * Dekle na vrtni
- * Oj, Marička, peglajaj
- * Barčica
- * Mladí kapetane
- * Gremo na Štajersko
- * Štajeris
- * Happy Polka
- * Če na tujem
- * Slovenian Dance
- * Vanda Polka
- * Židana marelja
- * Veseli bratci
- * Ohio Valley
- * Sylvia Polka
- * Zvedel sem nekaj
- * Ko ptičica ta mala
- * Pojdi z menoj
- * Dol e planine
- * Kadar boš ti vandrati kel

3 ZVEZEK 10 SLOVENSKIH PESMI za piano-harmoniko za \$1.

Po 25c komad MOJA DEKLE JE SE MILADA

Naročite pri: Knjižarni Slovenic Publishing Co.

New York 11, N. Y. 216 W. 18th Street

Rojake prosimo, ko pošljejo za naročnino, da se poslužujejo —

UNITED STATES ako je vam le priročno oziroma

CANADIAN POSTAL MONEY ORDER,